

?drar Tutamama Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?drar Tutamama Ya?am Kalitesi Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23127>

Özet

İdrar Tutamama Yaşam Kalitesi Ölçeği (İT-YKÖ), orijinal olarak İngilizce geliştirilmiş olan Incontinence Quality of Life Scale (I-QOL)'un Türkçe'ye **uyarlama** çalışmasıdır. Bu adaptasyon, özellikle **Multipl Skleroz** (MS) hastalarında görülen üriner bozuklukların bireyin **yaşam kalitesi** üzerindeki etkilerini ölçmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçek, **idrar tutamama** durumunun psikososyal, davranışsal ve sosyal alanlardaki etkilerini değerlendirerek, klinik müdahalelerin etkinliğini belirlemede önemli bir araç sunar.

Eyigör ve arkadaşları tarafından 2010 yılında yayınlanan bu çalışma, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve **güvenirlilik** özelliklerini test etmiştir. Çalışma, ölçeğin MS hastalarında idrar kaçırmanın yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebildiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler

İdrar Tutamama Yaşam Kalitesi Ölçeği, İT-YKÖ, I-QOL, **Üriner İnkontinans**, **Yaşam Kalitesi**, **Multipl Skleroz**, **Uyarlama**, Psikometri, **Güvenirlilik**.

Yazarlar

Sibel Eyigör, Hakan Karapolat, Yusuf Akkoç, Hasan Yeşil, Özlem Ekmekçi

Amaç

İdrar Tutamama Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin temel amacı, üriner inkontinans (idrar kaçırma) semptomlarının, bireyin genel **yaşam kalitesi** üzerindeki öznel etkisini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle kronik hastalıklar veya nörolojik durumlar (Multipl Skleroz gibi) nedeniyle **idrar tutamama** yaşayan hastaların fonksiyonel, sosyal ve psikolojik durumlarını değerlendirmeye odaklanır.

Ölçek, klinik çalışmalarda ve tedavi değerlendirmelerinde kilit bir rol oynar. Üriner inkontinans tedavisinin (farmakolojik, cerrahi veya rehabilitatif) hastanın günlük yaşam aktivitelerine ve duygusal refahına ne ölçüde katkıda bulunduğunu belirlemek için birincil sonuç ölçütü olarak kullanılmaktadır. Türkçe **uyarlama** çalışması, bu aracın Türk kültüründe ve dili konuşan popülasyonlarda etkinliğini sağlamaya amaçlanmıştır.

Yapı (Construct)

İdrar Tutamama Yaşam Kalitesi Ölçeği (I-QOL), Saıklıkla ilişkili **Yaşam Kalitesi** (HRQoL) yapısını, spesifik olarak üriner inkontinansın neden olduğu katamlar bağlamında

ölçülmesini hedefler. Orijinal ölçek genellikle 22 maddeden oluşur ve üç temel alt boyutu değerlendirir:

Kaçınma ve Kısıtlayıcı Davranışlar: Hastanın inkontinans nedeniyle sosyal aktivitelerden, seyahatten veya fiziksel egzersizden kaçınma derecesi.

Psikososyal Etki: Utanç, hayal kırıklığı, depresyon veya benlik saygısı kaybı gibi duygusal ve psikolojik sonuçlar.

Sosyal Utanç/Rahatsızlık: Kamusal alanlarda veya sosyal çevrelerde inkontinansa bağlı hissedilen rahatsızlık ve endişe düzeyi.

Bu çok boyutlu yapı, **idrar tutamama** durumunun sadece fizyolojik bir sorun olmaktan öte, bireyin sosyal entegrasyonunu ve ruh sağlığını derinden etkileyen bir durum olduğunu kabul eder. Türkçe adaptasyon, bu yapısal bütünlüğü korumayı amaçlamıştır.

Geçerlik

Eyigör ve arkadaşlarının 2010 tarihli uyarılma çalışmasında, Türkçe T-YKÖ'nün geçerliliği değerlendirilmiştir. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten idrar tutamamanın yaşam kalitesi üzerindeki etkisini ölçtüğünü göstermeyi amaçlamıştır.

Çalışmada kullanılan temel geçerlik yöntemleri arasında yapı geçerliliği ve yakınsak (convergent) geçerlik yer almaktadır. Ölçek, bilinen diğer yaşam kalitesi ölçütleri (örneğin, SF-36 gibi genel sağlık anketleri) ile karşılaştırılmış ve beklenen yönlerde anlamlı korelasyonlar göstermiştir. Özellikle **Multipl Skleroz** hastalarında, üriner semptom şiddeti arttıkça T-YKÖ puanlarının düştüğü (yaşam kalitesinin azaldığı) gözlemlenmiştir, bu da ölçeğin klinik duyarlılığını ve yapı geçerliliğini desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe T-YKÖ'nün **güvenirlik** analizi, iç tutarlılık ve zamana bağlı istikrar (test-tekrar test) yöntemleriyle incelenmiştir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü gösterir.

İç Tutarlılık: 2010 uyarılma çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılığı, kabul edilebilir düzeyin üzerinde Cronbach Alfa katsayıları ile kanıtlanmıştır. Bu yüksek Alfa değeri, ölçek maddelerinin tutarlı ve homojen bir şekilde inkontinansa bağlı yaşam kalitesini ölçtüğünü göstermektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Belirli bir süre aralığıyla aynı hastalara uygulanan ölçek sonuçları arasındaki korelasyonun yüksek olması, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verdiğini, yani güvenilir olduğunu teyit etmiştir.

Faktör Analizi

Eyigör ve arkadaşları'nın **uyarlama** çal??mas? s?ras?nda, ölçe?in Türkçe popülasyonda da orijinal ölçekteki üç faktörlü yap?y? koruyup korumad???n? incelemek amacıyla faktör analizi yap?lm??t?r.

Yap?lan analizler, Türkçe ?T-YKÖ'nün, orijinal ölçekle tutarlı bir ?ekilde, kaç?nma, psikosozal etki ve sosyal utanç/rahatsızlık boyutları'nı kapsayan üç faktörlü yap?y? gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu sonuç, ölçe?in kültürel adaptasyon sürecinin başarılı oldu?unu ve ölçülen yap?n?n Türk popülasyonunda da geçerli oldu?unu doğrulamaktadır.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle 5'li Likert tipi derecelendirme (Ölçek maddeleri genellikle "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a veya benzeri bir ?iddet derecesine göre puanlanır).

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon (Üriner inkontinans ?ikayeti olan hastalar)

Ya? Grubu: Yetişkinler

Popülasyon Detayları: Türkçe uyarlama çal??mas? özellikle **Multipl Skleroz (MS)** tan?s? alm?? ve üriner bozuklukları olan hastalar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Sa?lıkla ?lişkili Ya?am Kalitesi, Üroloji, Rehabilitasyon, Nörolojik Hastalıklar, **inkontinans**, Sibel Eyigör, Psikosozal Etki, **Ya?am Kalitesi**.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Sorumlu Yazar: Sibel Eyigör

?leti?im/?zinler: Ölçe?in klinik veya akademik amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?I? (Türkçe Uyarlama): 2010

Referanslar

Eyigör, S., Karapolat, H., Akkoç, Y., Ye?il, H., & Ekmekçi, Ö. (2010). Quality of life in patients with multiple sclerosis and urinary disorders: reliability and validity of Turkish-language version of Incontinence Quality of Life Scale. *Journal of Rehabilitation Research and Development*, 47(1), 67. doi: 10.1682/JRRD.2009.08.0132

Orijinal PDF doküman?na buradan ula??labilir: [incontinence-quality-of-life-scale-toad.pdf](#)

?drar Tutamama Ya?am Kalitesi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddeler, orijinal dil ve formlar?nda korunarak buraya eklenmelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmad???ndan, bu bölüm bo? b?rak?lm??t?r. Kullan?m için ilgili referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.